

N. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

25 χρόνια απο το θάνατο του

20v

Στό «Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται» δίνει μία απ' τις συγκλονιστικότερες μάχες του βαδίζοντας σταθερά πάνω στο πεδίο όπου αποκαλύπτεται ο αγώνας του καλού με το κακό, της αλήθειας με την ψευτιά. Αντρίκιο αντίκρουσμα της αιώνιας πάλης της δυστοχίας με την ευδαιμονία. Τ' ανθρώπινα πάθη που κορυφώνονται κι απογυμνώνουν τους δρόμους του κόσμου, βγαίνουν απ' αυτό σαν μαχαίρια έτοιμα να καρφωθούν σε κάθε συνειδητό οδοικό πο της ζωής.

Αλλά οι σελίδες του φωτίζουν και κάνουν να λάμπουν τ' ανηφορικά μονοπάτια όπου πάνω τους ένα μπουλούκι ανθρώπων παλεύει να βρεί τη λύτρωση. Άλλοι ανεβαίνουν κι άλλοι γλιστρούν στο «Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται». Δύσκολη ή ανηφορία που δείχνει σαν τεντωμένο δάκτυλο. Κατακόρυφο τό γλιστρημα. Τα σύμβολα κι οι παραλληλισμοί συνθέτουν έναν κόσμο πάντα επίκαιρο σε παγκόσμιο πλάνο που «εντύνει» το Θεό με ρούχα συμφέροντος και του δίνει χειρονομίες ανθρώπινης προκλητικότητας ξαναστήνοντας για το Θεό των φτωχών και άνονημων το μόνο Θεό καινούργιους σταυρούς σε καινούργιους Γολγοθάδες. Γι' αυτούς τους φτωχούς και άνονημους πίσω από κάθε Σταυρό υπάρχει και μια Ανάσταση να δικαιώνει και να δίνει κουράγιο για καινούργιους αγώνες, για την καταξίωση της ματωμένης ανθρώπινης πορείας.

Για τον ίδιο τον Καζαντζάκη όμως δεν υπάρχει ανάσταση. Ο δρόμος του Γολγοθά συνεχίζεται... Το 1949 ξαναγυρνάει στην Κρήτη. Με μια κάθετη τομή στη θύμηση βυθίζεται στα παιδικά του χρόνια και ξαναζει τους καιρούς που η Κρήτη με τις ολόβαθιες κι άμετρητες πλη-

Το φέρετρό του Ν. Καζαντζάκη βγαίνει από τον Ιερό Ναό του Αγίου Μηνά.

γές της άρχισε έναν ακόμα αγώνα για τη λευτεριά της. Ο «Καπετάν Μιχάλης» είναι η Κρήτη που χρόνια τώρα έμεινε στα μάτια του δημιουργού καρφωμένη και σιωπηλή ζητώντας το μερτικό της απ' το μεγάλο έργο του. Κι εδώ ο ήρωας του Καζαντζάκη έχει στιγμές μηδενισμού. Σε περνάει τα όρια της ζωής κλανιέται κέρα απ' το θάνατο συνεχώς ταυτίζεται με το δημιουργό του.

Το 1951 στο γέμμα πιά της ζωής του όλο το πρόβλημα που τον βασάνιζε απ' τα μετεφηβικά

του χρόνια το απέλειστο δίλημμα που χάραξε και σφράγισε τη ζωή του μ' ένα μεγάλο έρωτηματικό και μια αναπάντηση άγωνα ξεσπά το 1951 στον «Τελευταίο Πειρασμό» που δεν είναι παρά μια καθαρή φωτογράφιση της πορείας του ανάμεσα στη γη και στον ουρανό, στην ύλη και το πνεύμα. Πορεία χωρίς τέρμα μετέωρη πάνω απ' το χάος που ακολουθούσε τα βήματα του: «Δεξιά γκρεμός, δεξιά γκρεμός, πίσω γκρεμός, και μονάχα μπροστά ένα τεντωμένο σκοινί πάνω στο χάος». Το 1953 άρρωστος στην Αντίμα αναρωτιέται γράφοντας το «Φτωχούλη του Θεού». «Όταν κοιτάς το φεγγάρι και τ' άστρα πώς θες να μην προσούσα πιά να κοιμηθώ ποιός τα καμε όλα έτοιμα συλλογίζομαι και γιατί, ποιός μ' έκανε κι' έμένα και γιατί; και κατά που να βρίσκεται ο Θεός να πάω να τον βρώ, να τον ρωτήσω».

Ένα ξέσπασμα της αγάπης και της θυσίας για τον άνθρωπο είναι «Ο φτωχούλης του Θεού» ο Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης που συγκλόνισε τη ζωή του και συνόδεψε τη σκέψη του μέχρι τις στερνές τους ώρες συντριβοντας με τη σκιά του και το Βούδα και το Λένιν κι όλους όσους κράτησαν για λίγο το τιμόνι του καραβιού που λέγεται Καζαντζάκης στην άπειραν τη θάλασσα της σκέψης του.

Το 1956 άρχίζει να πλησιάζει το τέλος της Οδύσσειας του, της πορείας του στη γη. Τότε άρχίζει την αναφορά του, την έσχατη εξομολόγηση του. Η «Αναφορά στον Γκρέκο» ή διαθήκη του, είναι το στερνό άραγμα του καραβιού στ' άραξοβόλι όπου για πάντα θα γαληνέψει. Ξαπλωμένος στο κρεβάτι του νοσοκομείου θα υπαγορεύσει στην Ελένη τη γυναικα του θύμισες εμπειρίες στερνές σκέψεις. Θα ρίξει ματιές στο παρελθόν και

ήρεμα θα σταθεί απέναντι στο σίγουρο φάσμα του θανάτου, γράφοντας: «Τέλεμα το χρέος και φεύγω».

Στις 26 Οκτωβρίου του 1957 αφήνει τη ζωή, «κάνει τόκο» στο έργο του για να ζήσει αυτό μόνο του, πιά κι εκείνος ανοίγει πανιά για την άλλη ζωή τραγουδώντας:

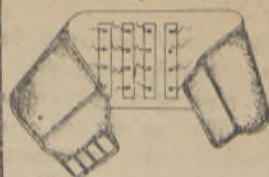
«Έχετε γιάνι, βορράστρια και κουπιά, κι ώρα καλή σου κόσμε' καλό 'ταν το ταξίδι, γιόμωστε τ' ασοδικά μου άρμύρα!...». (Από την «Επιπόρηση Χοροφυλακής»).

Ο Χειμώνας ηλθε...

Για ένα μοντερο σπορ και επισημο ντυσιμο καλο και φτηνο

Απαλλαχθίτε από πόνο της μέσης και γονάτων με την ειδική Ιαπωνική Ζώνη και Επιγονατίδα.

Nakayama

Στέλνονται ταχυδρομικώς παντού. Ζητήστε επίδειξη και ενημερωτικά φυλλάδια δωρεάν. Φυλάξτε το απόκομμα, σ'ας συμφέρει

Γεν. Αντ. Χρ. ΧΟΛΕΒΑΣ Κριεζή 10 ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΑΘΗΝΑΙ τηλ. 68.27.320